

5. Lepler C. One year of War in Ukraine. CEPS: Brussels. 2023. P. 12.
6. Liang Q., Xiangsui W. Unrestricted Warfare, Beijing: Literature and Arts Publishing House. 1999. P. 44.
7. Masters J. Ukraine: Conflict at the Crossroads of Europe and Russia. *Council of Foreign Relations*. 14.02.2023. URL: <https://www.cfr.org/background/ukraine-conflict-crossroads-europe-and-russia>
8. Vandiver J. Get used to wielding 'hard power,' US Army general at head of NATO command tells allies. *Stars and Stripes*. 10.01.2023. URL: <https://www.stripes.com/branches/army/2023-01-10/nato-eucom-russia-cavoli-8711246.html>

Кармазіна Анна

Приватне акціонерне товариство

«Вищий навчальний заклад

“Міжрегіональна Академія управління персоналом”»

РОЛЬ США У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН ЄВРОПИ

Ключові слова: безпекова стратегія, США, Європа, американо-європейські відносини, трансатлантичне співробітництво.

Keywords: security strategy, USA, Europe, US-European relations, transatlantic cooperation.

Визначаючи важливість представленої теми дослідження, насамперед є сенс акцентувати та тому, що процес розвитку трансатлантичного партнерства та діяльність НАТО на глобальному і регіональному рівнях відображає процеси глобалізації та регіоналізації світової політики. Особливого значення перспективи НАТО набувають через розширення Альянсу, зміни територіальних параметрів дії, що невід’ємно пов’язані з необхідністю якісної трансформації Альянсу, яка може стати стрижнем «глобальної відповідальності» не тільки в Євроатлантичному регіоні, а й у всьому світі. Вже сьогодні дії НАТО набуває трансконтинентального характеру, параметри та масштабування якого мають стати результатом спільних зусиль США і європейських держав у справі протистояння глобальним загрозам сучасності [5].

Роль Сполучених Штатів у системі забезпечення безпеки глобального міжнародного простору важко переоцінити. Водночас усе частіше постає питання щодо ступеня узгодженості стратегій національної безпеки Америки з проблематикою глобальної міжнародної безпеки. Із одного боку, зміщення акценту на гуманітарні цінності зробило логічнішим застосування сучасних силових заходів під час вирішення проблем розповсюдження ЗМЗ чи геноцид. Із іншого – практика американських дій на Близькому Сході та в Центральній Азії продемонструвала й межі ведення силовій політики шляхом використання високих технологій у межах використання традиційних структур і стратегій. Отже, є сенс проаналізувати трансформаційний аспект політики безпеки, вплив якого стає суттєвішим за технологічні інновації. Реагування на зміни має починатися від аналізування соціальних підвалів загроз, і передусім ролі соціального чинника в сучасних війнах. За невдалого застосування технологічна потужність не лише не вирішує проблему, а й посилює її соціальні корені. Подібний сценарій створює для Сполуче-

них Штатів досить небезпечну ситуацію, коли протидія може приховано кристалізуватися чи охоплювати незвичні для американців конфліктні сектори [2].

Важливо враховувати, що сучасні загрози безпеки поширюються на конкретних громадян і спільноти більше, аніж на державу як таку. Саме тому прийняття світовою спільнотою американського бачення міжнародного розвитку у сферах права та розвитку людини є дуже важливим для Америки. За справедливим твердженням, людську безпеку часто розглядають як м'яку, бо остання комбінує фізичну й матеріальну безпеку. Однак фактично вона має розглядатися як політика жорсткої безпеки, спрямована на захист індивідів від політичного насильства. Поряд із тим, що в сучасному світі безпека базується на мілітарних можливостях, її нові форми та конфігурації потребують утілення типів силового втручання, які не узгоджуються з класичними доктринами.

Сполученням Штатами в 1990–2000-х рр. вдалося реалізувати висунуту в 1960-х рр. ідею концентричних кіл «спільноти демократій», усередині кожного з яких економічна взаємозалежність буде тим вищою, чим тісніші військово-політичні та політичні зв'язки між державами, які їх утворюють. Хоча ця ідея не отримала спеціального політичного оформлення, ієрархічно організована система відносин США з країнами, які сприйняли її в якості моделі організації світоустрою, побудована на основі взаємодії кількох груп держав, пов'язаних одна з одною і з державою-лідером відносинами взаємозалежності. Учасники кожної з груп більшою чи меншою мірою обмежують свою міжнародно-політичну суб'єктність в обмін на участь у цій ієрархічно стабільній системі [3].

Взаємозв'язки США з країнами НАТО найбільш розвинені в політичному, економічному та військово-політичному відношенні, оформлені нормативно й інституційно. Відносини США з державами, не пов'язаними з ними особливими військово-політичними домовленостями, але які належать до спільноти держав, які обирають принципи обмеженої ієрархічної стабілізації, розвиваються на несистематизованій основі, що може приймати різні форми. Відсутність такої систематизації та її нормативного закріплення вигідно США, оскільки дає більшу свободу дій, ніж у відносинах з країнами, які об'єднані з Вашингтоном інституціоналізованими союзницькими зобов'язаннями.

У нейтральних держав Північної Європи взаємини з США і їх союзниками по НАТО розвиваються переважно на політичній та економічній основі, хоча й не без уваги до питань безпеки, яке починає помітно підвищуватися на тлі щораз вищої економічної і військово-політичної значущості приполярних регіонів. Відносини США з Ізраїлем будуються на переважному поєднанні економічної і військово-політичної взаємодії. Із Саудівською Аравією та ОАЕ в основному на фінансово-економічних і військово-економічних підвалинах. Подібні відносини підкріплюються обмеженим залученням еліт країн, що зробили такий вибір, де взаємодіють міжелітні соціальні зв'язки з транснаціоналізованою елітою Заходу [1].

Утім така співпраця зазвичай не дає державам другого ешелону тих інституціоналізованих політичних гарантій, які мають навіть менш значимі в економічному плані держави, наприклад, східноєвропейські «нові демократії», пов'язані зі США двосторонніми та багатосторонніми інституційно оформленими військово-політичними зобов'язаннями. Суть стратегії у цьому вимірі зовнішньої політи-

ки США полягає у недопущенні піднесення держав-конкурентів. Так стратегію «попередження загроз від терористів» США доповнюють стратегією «попередження появи конкурентів».

Джерела та література

1. Bull H. The Control of the Arms Race: Disarmament and Arms Control in the Missile Age. New York: Praeger, 2022.
2. Hammond P. Y. Organizing for Defense: The American Military Establishment in the Twentieth Century. Princeton Univ. Press, 2020.
3. Bailes A. J. K. The EU and a 'better world': What role for the European Security and Defence Policy? *International Affairs*, 2021. (84)1. P. 115–130.
4. Brown B. E. NATO and de Gaulle's ghost. *American Foreign Policy Interests*. 2021. 35. P. 288–297.
5. Bush G. Selected speeches. Retrieved. 11 April 2019.
6. Calleo D. P. Europe and America in a new century. 2022.

Іжаківський Валерій

Донецький національний університет імені Василя Стуса

РОЛЬ AUKUS У РЕГІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

Ключові слова: AUKUS, АСЕАН, альянс, Індо-Тихоокеанський регіон, кібернетика, штучний інтелект, атомні підводні човни.

Keywords: AUKUS, ASEAN, alliance, Indo-Pacific region, cybernetics, artificial intelligence, nuclear submarines.

В Азії вже давно сформувалась тенденція до росту економік азійських країн. Безперечним економічним лідером стала КНР. Зі зростанням економічної потуги збільшується самовпевненість і відчуття зверхності над іншими державами. Це призводить до агресивної зовнішньої політики. Авторитарний Китай вибудовує некомпромісну позицію щодо територіальної суперечки в Південно-Китайському морі, окупувавши спірні території та оголошуючи це море своїм «внутрішнім морем». Його «планові навчання» в територіальних водах Тайваню, знищення автономії Гонконгу та Макао, сутички на індійсько-китайському кордоні, активне просування свого впливу в Центральну Азію та Росію, створення в ЄС китайського лобі й активне впровадження проєкту «Нового шовкового шляху» [3] – усе це говорить про те, що баланс сил в Індо-Тихоокеанському регіоні втрачається і зростає активність КНР.

Із огляду на зазначену вище ситуацію гравці – США, Велика Британія і Австралія, що традиційно мають значний вплив на регіон АСЕАН, – постали перед необхідністю виробити нову стратегію безпеки в регіоні. Таким новим механізмом став тристоронній оборонний альянс AUKUS. В Україні немає чіткого розуміння того, чим є цей альянс, проте недостатньо опрацьовано є його проблематика і серед науковців. Метою цієї публікації є огляд діяльності AUKUS, аналіз його ролі та перспектив у гарантуванні регіональної безпеки.

AUKUS є новим тристороннім партнерством між Сполученими Штатами Америки, Великою Британією та Австралією, створеним у 2021 р. Його основною